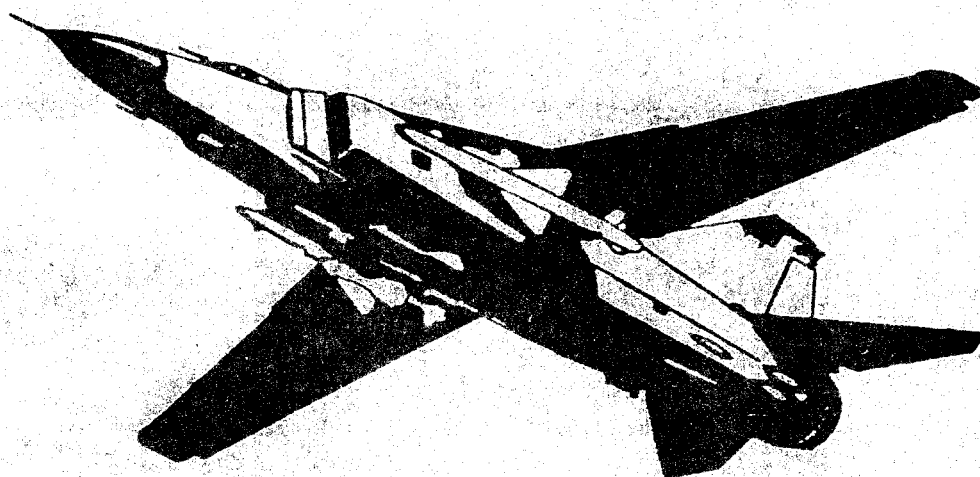

KONINKLIJKE LUCHTMACHT

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM) 7/85

NATIONAAL DOCUMENT
Niet ter inzage aan
buitenlanders

Uitgegeven door de Luchtmachtstaf

Afd. Inlichtingen en Veiligheid

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

2516 BA 's-Gravenhage, 13- 8 - 85
Binckhorstlaan 135
Tel. 070 - 493591

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

Nr. : AIV / 0964 / T-85

Aan:

Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

ISAM 7/85

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendokument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het
Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet:

- A. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- B. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- C. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. AIV/D964/ T-85
d.d. 13 augustus 1985

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Chef Defensiestaf	
t.a.v. Hoofd Afdeling Inlichtingen en Veiligheid	1
C- CTL	2
C- Vlb Soesterberg	3
C- Vlb Leeuwarden	4
C- 322 Squadron)	5
C- 323 Squadron) d.t.v. C- Vlb Leeuwarden	6
C- GPLV/Vlb Deelen	7
C- 298 Squadron)	8
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/Vlb Deelen	9
C- 300 Squadron)	10
C- Vlb Volkel	11
C- 311 Squadron)	12
C- 312 Squadron) d.t.v. C- Vlb Volkel	13
C- 306 Squadron)	14
C- Vlb Twenthe	15
C- 313 Squadron)	16
C- 315 Squadron) d.t.v. Vlb Twenthe	17
C- Vlb Gilze-Rijen/Eindhoven	18 + 19
C- 316 Squadron)	20
C- 314 Squadron) d.t.v. Vlb Gilze-Rijen/Eindhoven	21
C- 12 GGW	22 + 23
C- 3 GGW	24 + 25
C- 5 GGW	26 + 27
C- CRC/MilATCC	28 + 29
C- LVMG	30
C- 1 LK t.a.v. ASOC	31 + 32
C- CLO	33
C- DELM	34
C- DSM/Vlb Woensdrecht	35
C- OCGLS	36
C- KLS tvs C- Vlb Ypenburg	37
Defat [REDACTED]	38*)
Defat [REDACTED]	39*)
Defat [REDACTED]	40*)
Defat [REDACTED]	41*)

I.a.a.:

<u>I.a.a.:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland	42
Hoofd MARID	43
Hoofd LAMID	44 + 45 + 46
Hoofd IDB	47
Hoofd BVD t.a.v. Hr. [REDACTED]	48
DMKLu	49
HPMV Brussel	50
NAK AFCENT t.a.v. Sgt-I [REDACTED]	51
NAK 2ATAF t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	52
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	53
C- 1 LVG	54
C- Verbindingsafdeling Arnhem t.a.v. Hoofd TOC/EOV	55
NMR SHAPE	56
ATOC-KALKAR W-Dld t.a.v. Maj [REDACTED]	57
JOC Maastricht t.a.v. Elt [REDACTED]	58
NTC KLu Liaison Officier	59
<u>Intern aan:</u>	
BDL - PCLS - SCO - SCPL	60
H- AOD)	
H- ALBV)	61 *)
H- AV)	
H- AOB	62 *)
H- APL	63 *)
H- Sectie Contra-Inlichtingen	64
AIV/Bibliotheek	65
Circulatie ex. AIV	66

*) Ter informatie, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.:</u>
<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"</u>	I.1
- Algemeen	I.1
- Oefeningen	I.1
- "Mobility"-oefeningen met niet-routine karakter	I.2
<u>SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN</u>	I.3
- FLANKER ontwikkelingen	I.3
- FENCER-D introductie op vliegveld BOBROVICH (LL VINNITSA)	I.3
<u>LUCHTVERDEDIGING/G/L-GW ONTWIKKELINGEN</u>	I.4
- Serieproductie SA-X-12/GLADIATOR	I.4
<u>OFFENSIEVE LSK/TAKTIEK/TECHNIEK/TRAINING</u>	I.4
- Gebruik van radio-navigatie bakens door helicopters	I.4
- Helicopter "air-to-air" training	I.4
- TASMO-taak WP-LSK	I.4
- De "COBRA" procedure	I.5
<u>LUCHTVERDEDIGING/TAKTIEK/TECHNIEK</u>	I-6
- Gesimuleerde AWACS-onderscheppingen door LVD-jagers van de Tsjechische LSK	I.6
<u>INFRASTRUCTUUR</u>	I.7
- Bouw mogelijke "alternate" Command Posts c.q. "main" Command Posts in Polen	I.7

MARINE LSK

	<u>Blz.:</u>
<u>MARINE LSK/ZEESTRIJDKRACHTEN</u>	I.11
- BACKFIRE "stand-down"	I.11
- Omvangrijke Sowjet Marine oefening (SUMMER-EX '85)	I.11
<u>SOWJET STRATEGISCHE RAKETSTRIJD- KRACHTEN</u>	I.12
- SS-20 ontwikkelingen	I.12
<u>OVERIGE GEBIEDEN</u>	I.12
- N-Korea/vliegtuigleverantie	I.12
- HIND (MI-25) in Pakistan	I.13
- Verplaatsing Sowjet FITTERs naar Afghanistan	I.13
<u>BIJLAGEN</u> , behorende bij Hoofdstuk I	5 (6 blzn.)
<u>HOOFDSTUK II - WEERSLIMIETEN VAN TOEPASSING BIJ DE WP-LSK IN DE "FORWARD AREA"</u>	II.1-II.6
<u>HOOFDSTUK III - FENCER TAKTIEKEN</u>	III.1-III.2
<u>BIJLAGEN</u> , behorende bij Hoofdstuk III	3 (3 blzn.)
<u>HOOFDSTUK IV - TAKTISCHE EN TECHNISCHE BEOORDELING VAN HET GEMODIFICEERDE SA-13 GROND- LUCHT GELEIDE WAPENSYSTEEM</u>	IV.1-IV.3
<u>BIJLAGEN</u> , behorende bij Hoofdstuk IV	1 (4 blzn.)
<u>HOOFDSTUK V - SOWJET-UNIE: VERANDERINGEN AAN DE TOP ONDER [REDACTED]</u>	V.1-V.11
<u>BIJLAGEN</u> , behorende bij Hoofdstuk V	1 (1 blz.)

HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE

VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"

1. Algemeen. De vlieg- en oefenactiviteiten in de "forward area" stonden op een iets hoger niveau dan gebruikelijk voor deze tijd van het jaar. Op 2 juli voerden 9 FENCERS-C vanaf het vliegveld GROSSENHAIN voor de eerste maal oefenvluchten uit. Naast enkele routine-verplaatsingen, werden op 16, 17 en 25 juli vijf minder voorkomende verplaatsingen waargenomen (zie pt. 3). In de verslagperiode vertrok het jagerregiment STARGARD (LL LEGNICA) naar de USSR om deel te nemen aan AWATT. Het regiment keerde, na een verblijf van 6 dagen, op 18 juli naar de thuisbasis terug.

2. Oefeningen. Naast de gebruikelijke kleinere (routine-) oefeningen, waaronder enkele alarmerings-, range- en interceptie-oefeningen, zijn de volgende oefeningen het vermelden waard:

- a. Op 16 juli vond een uitgebreide alarmerings/QRA-oefening bij de GSFG-LSK plaats. Twee FLOGGERS-G van het jagerregiment JUETERBOG, 3 FOXBATs-B/D van het verkenningsregiment WERNEUCHEN en 2 FLOGGERS-D/J van het jabowregiment MIMON werden als "doel"-vliegtuig ingezet. Hierop werd gereageerd door talrijke jagers en SA-3, -4 en SA-6 eenheden. De "doel"-vliegtuigen werden ingezet op een hoogte van 4550 - 17000 m.
- b. Op 15, 17 en 18 juli werden LSK-activiteiten waargenomen, die in verband stonden met een oefening van de Baltische Vloot in de Oostzee. FISHBEDs van het jagerregiment DAMGARTEN en FLOGGERS van het jagerregiment WITTSTOCK werden t.b.v. zgn. TASMO-missies ingezet. BLINDERS/BADGERS (bommenwerperregiment KALININGRAD-PROVEREN) voerden verkenningsvluchten uit. Voor de eerste maal werd deze maand eveneens waargenomen dat tijdens NVA-Marine activiteiten in de Oostzee, FITTERS-K van de recent gevormde jabowwing van de NVA-LSK/LV (vliegveld LAAGE) in een TASMO-rol werden ingezet (zie ook para 9).
- c. Op 17 juli werd door het jabowregiment BRAND (39 FENCERS-C/D) deelgenomen aan een offensieve oefening (2 fasen) in het oefengebied GADOW-ROSSOW (DDR). In de eerste fase voerden 27 FENCERS-C een aanval uit op de range met bommen en raketten. Drie BREWERS-E van het verkenningsregiment WELZOW voerden hierbij "escort"- en "stand-off"- jamming uit. Tevens voerden 3 HIPs-J/K van de EOY-eenheid ALLSTEDT "stand-off"- jamming uit in de nabijheid van het vliegveld BRAND (start- en landingsfase). In de 2e fase werden 28 FENCERS-C/D waargenomen tijdens een aanval op de range, daarbij voerden 4 BREWERS-E "escort"- en "stand-off"-jamming uit.

d. "SOYUS-'85".

- d. "SOYUS-'85". In aanvulling op het gestelde in ISAM 6/85, Hfdst. I, blz. 4 omtrent de oefening "SOYUS-'85" kan worden gemeld dat de LSK-betrokkenheid bij deze oefening - die op 13 juli werd beëindigd - beperkt bleef tot routinematige luchtsteun-activiteiten, voornamelijk uitgevoerd door helicoptereenheden.

Commentaar: Op 11 juli werd voor 't eerst samengewerkt door Land- en Luchtstrijdkrachten. Eenheden van de GSFG-LSK maakten gebruik van de oefengebieden WITTSTOCK en HAVELBERG-SANDAU, terwijl de nationale eenheden voornamelijk in het oefengebied KLIETZ bleven en een enkele maal in het oefengebied HAVELBERG-SANDAU; in het laatste geval duidelijk gescheiden van de GSFG-oefenactiviteiten, zonder geïntegreerde oefeningsleiding die overigens tijdens geen enkele fase kon worden vastgesteld. Qua tactiek/techniek werden voorzover het de LSK-deelname betrof geen nieuwe waarnemingen gedaan. Gezien de voor een als bilaterale oefening aangekondigde manoeuvre relatief geringe omvang van de activiteiten te velde, lag de nadruk waarschijnlijk op het CPX-gedeelte o.l.v. de Sowjet Generale Staf.

- e. Op 25 juli begon een gezamenlijke oefening van Land- en Luchtstrijdkrachten in de Centrale DDR (oefengebieden LETZLINGER HEIDE en ELBE-N, waar een rivieroverschrijdingsoperatie plaatsvond). Op 26 en 27 juli werd de oefening voortgezet in de oefengebieden ALTENGRABOW en JUETERBOG. Deelnemende eenheden waren o.a.: helicopters van het gevechtsheli-regiment BRANDIS en de heli-eenheid ALTENBURG, alsmede vliegtuigen van het verkenningsregiment ALLSTEDT en het jabowregiment FINSTERWALDE (beide GSFG-LSK). Tevens voerden 4 FENCERS van het jabowregiment BRAND navigatievluchten uit in het zuiden van de DDR; mogelijk dienden de FENCERS eveneens als "doel"-vliegtuig.
- f. Op 26 juli vond in het noorden van de DDR een LVD-oefening plaats in 4 fasen met deelname van eenheden van de NVA-LSK/LV. In de 3e fase van de oefening werden 8 FLOGGERS van het jagerregiment SLUPSK (Poolse LSK) ingezet als "doel"-vliegtuig. Op de deelname van de SA-5 eenheid GUBKOW en het regiment SLUPSK na, was de oefening routine-matig van aard. Op 25 juli werd reeds een aanvang genomen met de LVD-oefening; de activiteiten bleven echter beperkt van omvang.

3. "Mobility"-oefeningen met niet-routine karakter. Deze maand werd een vijftal minder routine-matige verplaatsingen waargenomen en wel als volgt:

a. Op 16 juli

- a. Op 16 juli: 12 FLOGGERS van het jagerregiment KISKUNLACHAZA (SGF-LSK) naar het vliegveld MILOVICE (CGF-LSK);
- b. Op 17 juli vlogen 16 FLOGGERS-B van het jagerregiment MERSEBURG (GSFG-LSK) naar het vliegveld SLUPSK (Poolse LSK);
- c. Op 17 juli: 8 BREWERS-E en 7 FOXBATs-B/D van het verkenningsregiment BRZEG (LL LEGNICA) naar het vliegveld OSLA (LL LEGNICA);
- d. Op 17 juli: 25 BREWERS-E van de EOv- eenheid BRZEG (LL LEGNICA) naar het vliegveld CHOJNA (LL LEGNICA).
- e. Op 25 juli: 12 FISHBEDs van het jagerregiment DREWITZ (NVA-LSK) naar het vliegveld DEBRZNO (Poolse LSK).

In alle hierbovengenoemde gevallen was sprake van heen- en terugvlucht op dezelfde dag.

SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN

4. FLANKER ontwikkelingen. Medio juli 1985 werden 3 SU-27/FLANKERS waargenomen op het vliegveld MUROM in het MOSKOU MD. MUROM is de thuisbasis van een "Air Defence Advanced Conversion Training"-school.

Commentaar: De plaatsing van de FLANKER op MUROM wijst erop dat men binnenkort met de conversie van vliegers naar de FLANKER gaat beginnen. MUROM is al jarenlang de primaire trainingsbasis voor de APVO. Een levering van nog 3 FLANKERS wordt verwacht aangezien deze trainingseenheden meestal uit 6 vliegtuigen bestaan. Indien de normale Sowjet procedures worden gevolgd kan de initiële plaatsing van de FLANKER bij een operationele eenheid over globaal 6 maanden tegemoet worden gezien. Recent werd bekend dat in maart j.l. op het testcentrum RAMENSKOYE in de SU een twee-zits type FLANKER-A (modified) werd waargenomen. Volgens bron werd een twee-zits FLANKER verwacht en deze is nu dus bevestigd.

5. FENCER-D introductie op vliegveld BOBROVICH I. Begin juni van dit jaar werden twee FENCERS-D waargenomen op het Sowjet vliegveld BOBROVICH I (LL VINNITSA), tezamen met de aldaar gestationeerde FENCERS-A. Gezien de trend van de laatste tijd m.b.t. plaatsing van dit type FENCER bij FENCER-regimenten lijkt een permanente stationering op vliegveld BOBROVICH I alleszins aannemelijk.

LUCHTVERDEDIGING

LUCHTVERDEDIGING/G/L-GW ONTWIKKELINGEN

6. Serieproductie SA-X-12/GLADIATOR. Een aanzienlijke toename van het aantal "missile cannisters, TELARs en transloaders" op de SVERDLOVSK geleide rakettenfabriek is een indicatie dat de SA-X-12/GLADIATOR nu in productie is genomen. Tevens wijst de toename van dit soort apparatuur op de "EMBA test range" op een IOC in 1986.

Commentaar: De SA-X-12 is een Grond-Lucht GW-systeem met twee verschillende raketten. De GLADIATOR (kleine raket), die thans in productie is genomen, heeft een bereik van meer dan 90 km. De GIANT is een grotere raket met een bereik van tenminste 150 km. De IOC van de GIANT wordt verwacht in 1987. Deze GIANT zal naar verwachting tevens in staat zijn zgn. "Short Range Tactical Ballistic Missiles" (SRBMs) te onderscheppen.

OFFENSIEVE LSK/TAKTIEK/TECHNIEK/TRAINING

7. Gebruik van radio-navigatie bakens door helicopters. Helicopters van het type HIND-E van het gevechtshelicopterregiment MAHLWINKEL maakten op 11 april jl. tijdens een nachtelijke CAS-missie in het oefengebied JUETERBOG gebruik van een radio-navigatie baken. Nabij het radio-baken (gesitueerd $\pm$ 13-15 km van de gesimuleerde FEBA) schakelden de helicopter-vliegers hun navigatielichten uit. Vanaf dat punt vond een preciese navigatie plaats m.b.v. het baken tot aan de vuur-positie, gemarkeerd door een lijn van rode lampen. De operaties vonden plaats onder leiding van een "Forward Air Controller" (FAC), gelocceerd op $\pm$ 150 m van de vuur-positie.

8. Helicopter "air-to-air"-training. De helicoptereenheid (DSS) MERSEBURG (GSFG-LSK) is sinds mei jl. begonnen met "air-to-air"-training. Tot nu toe hebben 7 van de in totaal 18 Divisional Support Squadrons (DSS) soortgelijke training uitgevoerd.

Commentaar: "Air-to-air"-training is reeds geruime tijd een vast bestanddeel van het JOP van de heli-attack regimenten (zie o.a. ISAM 10/84, Hfdst. I, blz. 9 en Hfdst. II, blz. 5 en ISAM 3/85, Hfdst. I, blz. 5. De zgn. Divisional Support Squadrons (DSS) volgen voor wat betreft het trainingsprogramma in grote lijnen dat van de regimenten.

9. TASMO-taak WP-LSK. Uit de in 1984 en in de eerste helft van 1985 gedane waarnemingen blijkt dat tenminste een aantal specifieke eenheden van de WP-LSK in de "forward area" een TASMO-taak hebben. Reeds eerder werd dit onderwerp in de ISAM gesignaleerd (zie o.a. ISAM 9/84, Hfdst. III,

para 7 t/m 11

para 7 t/m 11 en figuur 5,6, en 7), maar thans is het mogelijk enige kenmerken van dit type operaties aan te geven:

- a. iedere aanval wordt voorafgegaan door een verkenningmissie;
- b. jabowaanvallen kunnen ook gedurende de nacht (uren van duisternis) worden uitgevoerd;
- c. het verrassingselement wordt van tijd tot tijd gerealiseerd door de nadering via een (soms) vrij grote "omweg" vanuit richting zee;
- d. gewerkt wordt via gecentraliseerde C2-procedures;
- e. afhankelijkheid van "ground based control" maken nadering en terugvlucht op relatief grote hoogten noodzakelijk;
- f. in oefeningsscenario's worden jabows geconfronteerd met een luchtdreiging;
- g. soms worden de jabows geescorteerd door jagers of vindt ondersteuning plaats door "caps" en "top cover";
- h. tijdens de aanvalsfase bevinden zich van tijd tot tijd "extra" jabows in de nabijheid ("air alert stand-by").

10. Het zal duidelijk zijn dat de hierboven genoemde kenmerken mogelijk slechts toepasselijk zijn op operationele beproevingen (gezien de relatief korte waarnemingsperiode) en dat het operationele concept incl. tactieken/technieken en in te zetten wapensystemen zich in de toekomst nog zal wijzigen.

11. Ter completering van dit onderwerp volgt hieronder een opsomming van WP-LSK eenheden die tot nu toe bij TASMO-missies werden waargenomen:

<u>GSFG/LSK</u>	<u>Poolse LSK</u>	<u>NVA/LSK-LV</u>
FITTER-H - TEMPLIN	FLOGGER-B SLUPSK	FLOGGER-B/G - PEENEMUENDE
FISHBED-L/N - DAMGARTEN	FISHBED - SEGRZE-PO-MORSKIE	FISHBED - TROLLENHAGEN
FENCER-C - BRAND	FRESCO - SMARDZKO *)	FISHBED-C - PRESCHEN
FLOGGER-G - JUETERBOG	FRESCO - MIROSLAWIEC	FITTER-K - LAAGE
FLOGGER-G - WITTSTOCK	FITTER-C - POWIDZ	

12. De "COBRA" procedure. Tijdens een oefening van het met FLOGGER-B uitgeruste jabowregiment ZERBST (GSFG) werden enkele afwijkingen van de standaard "COBRA" manoeuvre waargenomen (Zie bijlage voor een beschrijving van de standaard procedure, zoals eertijds opgenomen in ISAM 7,8/81).

De afwijkende

*) Converteert naar FITTER-K.

[REDACTED]

De afwijkende COBRA manoeuvre werd uitgevoerd door 24 FLOGGERS, in pairs en in formaties van vier vliegtuigen met een tijdseparatie van 2-3 minuten. Vliegsnelheid: 750 km/u; hoogte: 300 m. Als oefendoel fungeerde de SA-3 site nabij de vliegbasis ZERBST.

13. Opmerkelijk was het feit dat het doel niet direct, maar met een "off-set" van circa 6 km werd aangevlogen. Voorts was opmerkelijk dat alle vliegtuigen een sinusvormig patroon vlogen (geen deel van de route in rechte lijn vervolgend). De manoeuvre werd ingezet op circa 25 km afstand van de SA-3 stelling. Tijdens de aanvalsfase werd tevens het ontwijken van een gesimuleerd missile beoefend door middel van een "break" in de richting van het missile onder gelijktijdig inzetten van een optimale "climb" met maximum vermogen. De aanval werd tenslotte, op 300 m hoogte uitgevoerd met rockets, bommen of boordkanonnen (Zie bijlage B voor een schematische voorstelling van de afwijkende COBRA manoeuvre). In tegenstelling tot enkele eerdere oefeningen werd tijdens deze training geen "escort"-jamming en/of "self-protection"-jamming waargenomen. Na de aanval op de SA-3 site werd doorgevlogen naar de GADOW-ROSSOW range.

14. In bijlage C is een grafische voorstelling van de naderingssnelheid van de beschreven afwijkende COBRA manoeuvre weergegeven (als een voorbeeld). Deze verschilt aanzienlijk met een soortgelijke grafiek van de standaard procedure (zie bijlage D, eveneens een voorbeeld).

Commentaar: Het jabowregiment ZERBST heeft binnen de GSFG-LSK waarschijnlijk als primaire taak het aanvallen van SAM (HAWK) sites. Of de beschreven afwijkende COBRA manoeuvre als "standaardpatroon" zal worden gevlogen wordt d.z.z. betwijfeld. Voor een beschrijving van "COBRA"-oefeningen door FENCER resp. FLOGGER-D/J wordt verwezen naar ISAM 7/83, Hfdst. III, pag. 3 en ISAM 2/84 Hfdst. II, pag. 2.

LUCHTVERDEDIGING/TAKTIEK/TECHNIEK

15. Gesimuleerde AWACS-onderscheppingen door LVD-jagers van de Tsjechische LSK. Op 26 februari 1985 en 16 april 1985 werden door FLOGGERS van het jagerregiment CESKE BUDEJOVICE (Tsjechische LSK) onderscheppingsoefeningen uitgevoerd tegen een (gesimuleerde) AWACS vlucht. Op 26 februari werd de AWACS gesimuleerd door een FLOGGER-C/G welke "Orbits" vloog tussen KARLOVY VARY en DECIN op een hoogte van 7900 m met een snelheid van 700-730 km/u. De onderscheppingen werden uitgevoerd door 2 FLOGGERS-G welke vanaf een hoogte van 1850 m onder controle van het radarstation STOD klommen naar 7600 m. Na deze stijgvlucht werd door de FLOGGERS separaat een "Head on attack" op het doel uitgevoerd. De aanvallen werden na elkaar uitgevoerd met een snelheid van 1050 km/u. De afstand van het interceptiegebied tot de thuisbasis was 180-210 km. Tijdens de terugroute werden

de jagers zelf

de jagers zelf onderschept ("steun attack") door FLOGGERS onder controle van de GCI-site CESKE BUDEJOVICE. De op 16 april uitgevoerde onderscheppingsoefening kwam qua scenario vrijwel overeen met de op 25 februari gehouden oefening. Het doelvliegtuig, een FISHBED-F van het jagerregiment ZATEC, vloog op een hoogte van 8000-8550 m. Drie FLOGGERS voerden achter elkaar (8-9 minuten tussenruimte) onder controle van het radarstation STOD de volgende soorten onderscheppingen uit:

1e FLOGGER - "Head on attack" vanaf 6100 m, gesimuleerde wapeninzet op 8 km.

2e FLOGGER - "Steun attack" vanaf 6100 m, gesimuleerde wapeninzet op 5 km.

3e FLOGGER - "Head on attack" vanaf 7000 m.

Evenals op 26 februari werden de jagers op de terugweg onderschept. Een schematische weergave van bovenstaande missies is opgenomen als bijlage E bij dit hoofdstuk.

Commentaar: Tot nu toe was dit soort onderscheppingsoefeningen bij de Tsjechische LSK alleen waargenomen met inzet van FISHBEDs (zie ISAM 7/83). Opvallend bij de inzet van FLOGGERS in vergelijking met FISHBEDs is het kleinere aantal (FISHBED altijd vier) en de grotere hoogte tijdens de aanvliegroute (1850 m versus 100-200 m). De reden voor de inzet van een jachtvliegtuig als doel, is mogelijk de meer realistische vlieghoogte en snelheid vergeleken met eerder ingezette transportvliegtuigen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze tactiek ook kan worden gebruikt tegen verkenningsvliegtuigen en/of tegen begeleidende jagers van dergelijke zgn. "high value targets".

INFRASTRUCTUUR

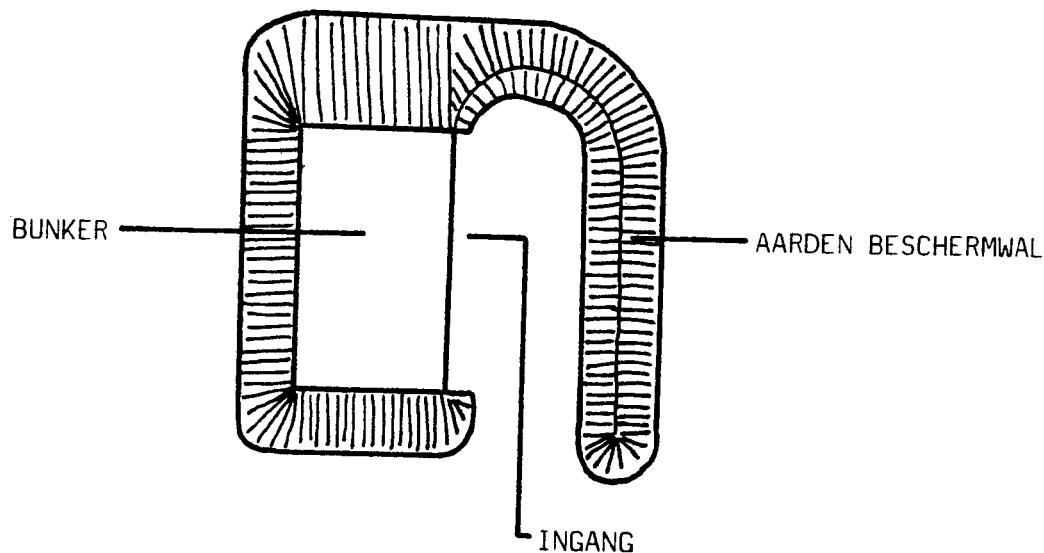
16. Bouw mogelijke "alternate" Command Posts c.q. "main" Command Posts in Polen. Sedert medio 1983 vinden op bepaalde locaties in Polen militair geassocieerde constructie-activiteiten plaats, waarvan tot voor kort de bestemming alsmede de subordinatie niet positief kon worden geïdentificeerd. Deze bouwwerkzaamheden bevinden zich op de navolgende posities:

TYNIEC MALY	33U XS	346	531
WILCZYCE	34U EB	461	214
KARSEW	34U CC	714	244
ZIELENIEC	34U EE	074	198
KREPCEWO	33U WV	113	020
GRYFICE	33U WV	112	765
SLUPSK	33U XA	349	400
POLESIE	33U XT	328	917
GRONOV	33U WT	15	69

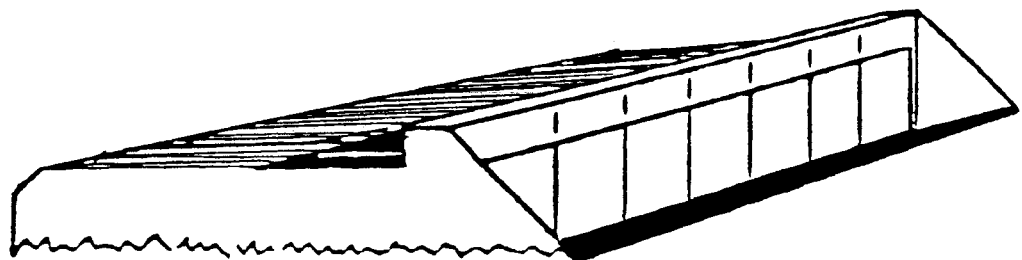
17. Na bestudering

17. Na bestudering van d.z.z. beschikbare informatie alsmede foto-materiaal werden de navolgende belangwekkende punten (zie hierna opgenomen schets van de lay-out en foto's) onderkend t.w.:

- a. nagenoeg alle objecten zijn qua lay-out bijna identiek;
- b. de bouwwerken worden geconstrueerd als "hardened facilities";
- c. op bijna alle waargenomen objecten werden lege c.q. volle kabelrollen aangetroffen;
- d. de werkzaamheden vinden plaats in de nabijheid van Poolse "Sector Filter Centers"(SFCs) .

Lay-out bunkercomplex

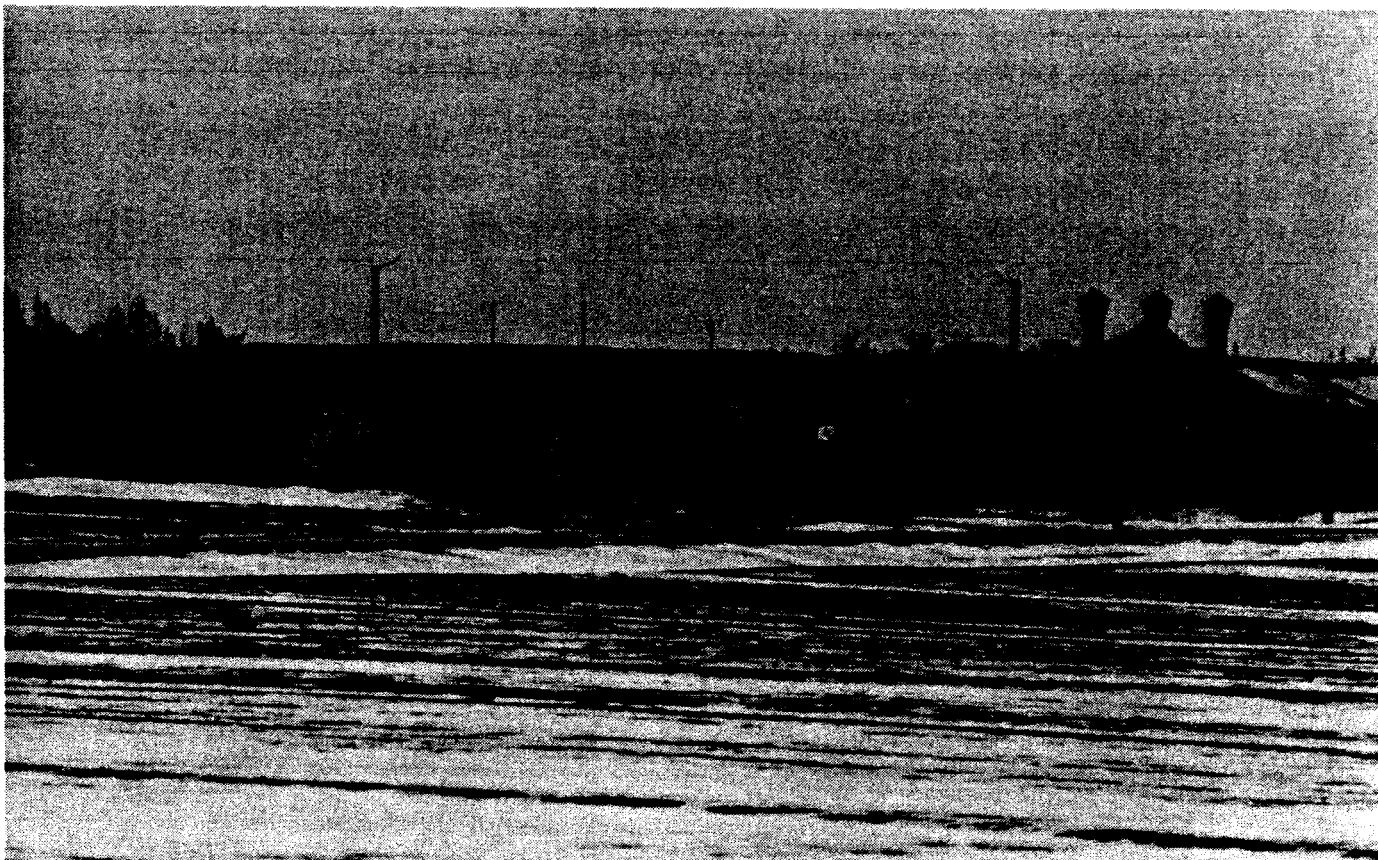
Zij-aanzicht ingang bunkercomplex

Foto

Hardened fac. t.b.v. alt. c.q. main CPs.

Foto

Kabelrollen nabij alt. c.q. main CPs.

18. Tevens werd recent een bijna voltooide kabelverbinding waargenomen tussen het SFC PIETRZYKOWICE en het object te TYNIEC MALY en werden identieke kabelrollen, als vermeld onder pt.17c, aangetroffen op het SFC LASK.

Commentaar: Naar dezerzijdse mening is er sprake van een duidelijke verbondenheid tussen de waargenomen objecten en Poolse SFCs. Neemt men tevens de

trend in

trend in ogenschouw bij de WP-LSK tot "hardening" van belangrijke objecten, dan lijkt een toekomstige functie van deze objecten als "alternate Command Post" c.q. "main Command Post" alleszins aannemelijk.

MARINE LSK/ZEESTRIJDKRACHTEN

19. BACKFIRE "stand-down". Bij de Sowjet Marine LSK worden sinds medio juli 1985 geen BACKFIRE vlieg-activiteiten meer waargenomen. Een reden hiervoor is waarschijnlijk een vliegongeval op het vliegveld BYKHOV van een BACKFIRE van de Baltische Vloot LSK. Gewoonlijk worden na een vliegongeval de overige vliegtuigen van dezelfde eenheid zo'n 2-4 weken aan de grond gehouden. Verwacht wordt dat de BACKFIRE-activiteiten nog tenminste 1 week zullen uitblijven.

20. Omvangrijke Sowjet Marine oefening (SUMMER-EX '85). Zoals ook bekend uit "open" berichtgeving vond deze maand een belangrijke Sowjet Marine oefening (SUMMER-EX '85) plaats. In het kader van de ISAM zal worden volstaan met een korte opsomming over deelname en oefengebied, alsmede een aantal voorlopige conclusies, e.e.a. gebaseerd op rapportage van de zijde van de MARID.

21. Oefengebied en commando. De oefening, waaraan door eenheden van alle drie de Westelijke vloten werd deelgenomen, speelde zich voor het overgrote deel af in de Noord-Atlantische Oceaan over een geografisch gebied, dat groter was dan sinds OKEAN-75 werd waargenomen. Nochtans werden in-area uit alle drie de Westelijke vlootgebieden gelijktijdige activiteiten gemeld, die mogelijk geassocieerd zijn. De Stille Oceaan-vloot is voorzover nu bekend niet bij de oefening betrokken geweest m.u.v. het contingent in CAM RANH BAY (Vietnam), dat vermoedelijk "rapid deployment/dispersal" beoefende conform het patroon van SPRING-EX '84 in de Atlantische Oceaan. Ook aangaande een samenhang met oefenactiviteiten te land bestaat geen zekerheid. Hangende nadere gegevens kan slechts vastgesteld worden, dat tegelijkertijd met de oefeningen in de DDR een drietal marineverbanden in de Atlantische Oceaan NAVO-convooien/scheepvaartverkeer simuleerden en anti-SLOC operaties werden uitgevoerd. De commandant van de Oostzee-vloot heeft als waarnemer, geëmbarkeerd in ROPUCHA LST 100, een deel van de oefening meegemaakt. Voor de oefening in de Atlantische Oceaan waren de eenheden alle onder bevel van de commandant Noordvloot gesteld.

22. Voorlopige conclusies. Een zeer grootschalige oefening, waarin de voornaamste tactische missies van de westelijke vloten zijn beoefend in realistische locaties. Naar traditionele begrippen was de oefening van lange duur en werd zij uitgevoerd met een grote flexibiliteit en delegatie van bevel.

23. Het zwaartepunt

23. Het zwaartepunt van de oefening lag in de Atlantische Oceaan, over een wijd gebied dat sinds OKEAN-75 niet is waargenomen. De wereldwijde aspecten van de oefening zijn niet zeker en in elk geval beperkt. Ook coördinatie met de oefeningen te land in de centrale regio en de Kaukasus staat niet vast, maar deze activiteiten vonden wel gelijktijdig plaats.

24. In termen van algemene tactische scenario's werden de vertrouwde evoluties waargenomen, zij het dat de schaal en de compleetheid bijzondere facetten waren. Noviteiten als de anti-schip inzet van de FORGER zijn betrekkelijk, gezien de capaciteiten van dit vliegtuig. Nochtans is dit de trend, waarnaar met de verbeterde FORGERs en opvolgers daarvan gestreefd zal worden. Het verschijnen van het nucleair voortgestuwde vliegkampschip zal deze trend zeker versterken.

SOWJET STRATEGISCHE RAKETSTRIJDKRACHTEN

25. SS-20 ontwikkelingen. In juli zijn 3 van de 5 in aanbouw zijnde SS-20 bases in gebruik genomen. Het betreft 3 bases in het westelijk deel van de Sowjet Unie:

- a. USOVO;
- b. KOROSTEN;
- c. BELOKOROVICHI.

26. Op ieder van deze bases is een regiment met 9 SS-20's geplaatst. Deze 3 regimenten waren "in transit" en zijn afkomstig van de ontmantelde bases VERKHNYAYA SALDA.

27. Het totaal aantal op SS-20 bases geplaatste regimenten in het westelijk en oostelijk deel der Sowjet Unie bedraagt per 31 juli 46 regimenten (414 launchers). Een 18-tal SS-20 systemen zijn nog "in transit" en zullen naar verwachting binnen twee maanden geplaatst worden op de dan gereed zijnde bases te ZHITOMIR in het westelijk deel der Sowjet Unie. Het totaal aantal SS-20 systemen per 31 juli 1985 bedraagt derhalve 432 systemen (414 op bases en 18 "in transit").

28. Naar verwachting zal medio augustus de basis KANSK, in het oostelijk deel der Sowjet Unie, operationeel worden. Er zijn zeer sterke aanwijzingen dat een nieuw te vormen regiment SS-20 op KANSK zal worden geplaatst. Het totaal aantal SS-20 systemen kan hierdoor voor eind augustus gestegen zijn tot 441 (423 op bases en 18 "in transit").

OVERIGE GEBIEDEN

29. N-Korea/vliegtuigleverantie. In tegenstelling tot eerder gemelde informatie blijkt zeer waarschijnlijk een vliegtuigleverantie (LVD-FLOGGERS) te hebben plaatsgevonden aan

Noord-Korea

Noord-Korea i.p.v. een uitwisseling i.h.k. van deelname aan herdenkingsvluchten. Het Sowjet vliegveld SPASSK DALNIY zou hierbij fungeren als "overslag"-basis. Op dit vliegveld werd recent nogmaals een aantal FLOGGERS waargenomen, zeer waarschijnlijk bestemd voor Noord-Korea.

30. HIND (MI-25) in Pakistan. Via intl. kanalen is bevestigd dat op 13 juli jl. twee Afghaanse HIND-bemanningen (totaal zeven personen) met hun twee HINDs (MI-25) (exportversie HIND-D) in Pakistan (vliegveld MIRAN SHAH) zijn geland en politiek asiel hebben gevraagd. De Afghaanse regering eiste de onmiddellijke terugkeer met het argument dat de bemanningen waren verdwaald tijdens een oefenmissie. Voorzover bekend heeft Pakistan (nog) niet geantwoord. Inmiddels zijn de heli's dieper in Pakistan gebracht uit vrees voor vernietiging van Afgh./Sowj. zijde.

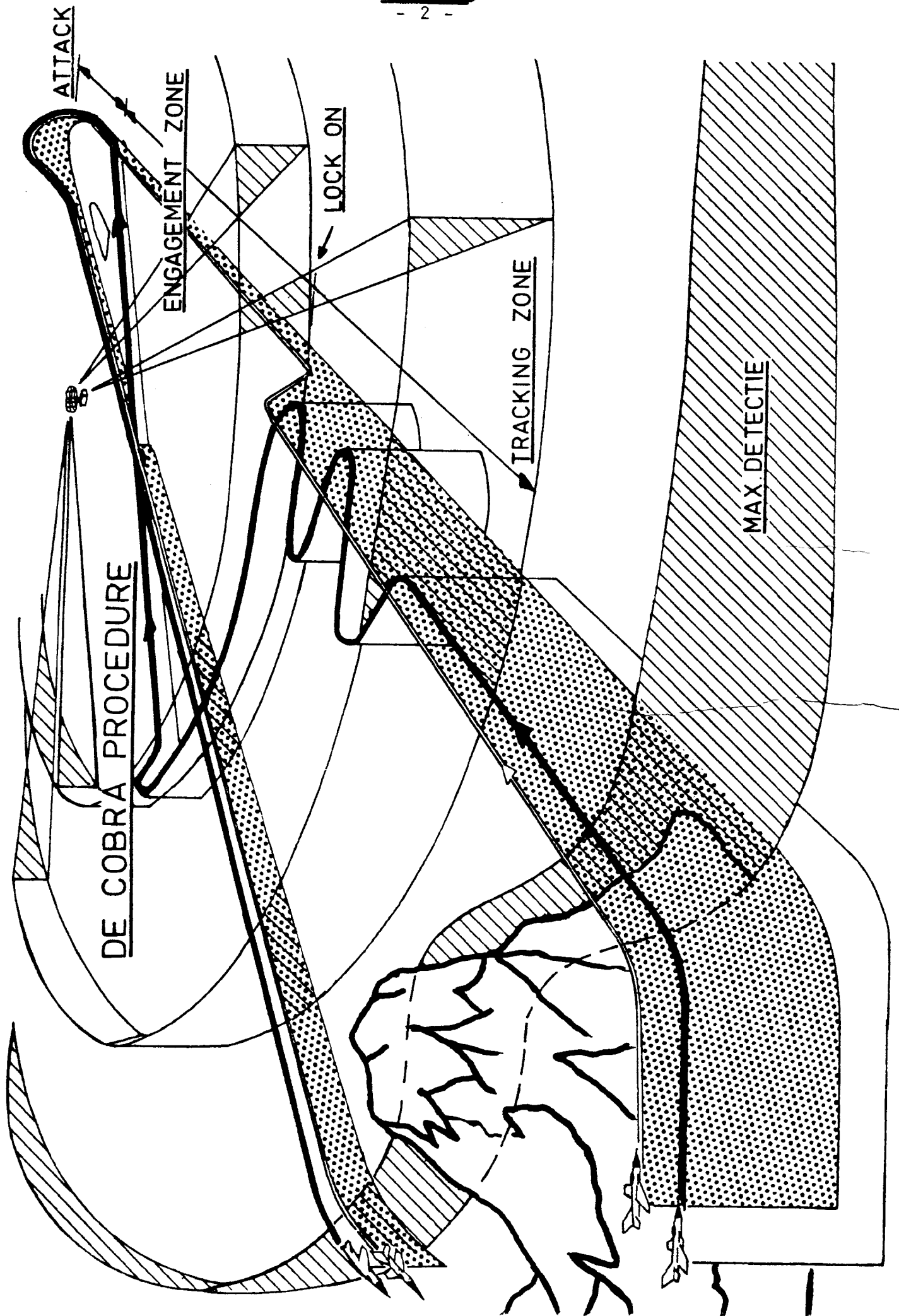
Commentaar: Voorzover bekend is dit de eerste maal dat een HIND in neutrale c.q. Westerse handen komt. Het is nog niet duidelijk of Westerse technici de gelegenheid zullen krijgen de heli's te onderzoeken. Het overlopen van Afghaans luchtmacht personeel vond eerder plaats zoals in sept. '84 toen eveneens op het vliegveld MIRAN SHAH een AN-26 CURL landde. De SU zal ongetwijfeld zware druk uitoefenen op Pakistan om de heli's compleet terug te krijgen.

31. Verplaatsing Sowjet FITTERS naar Afghanistan. Sinds 9 juli zijn 20 extra Sowjet FITTERS verplaatst naar het vliegveld BAGRAM in Afghanistan, ook werd een toename geconstateerd in het aantal HINDs op dit vliegveld. Het totaal aantal vliegtuigen op BAGRAM komt daarmee op tenminste 157. Deze concentratie van "air assets" en het feit dat een speciale commandopost is waargenomen duiden op een mogelijk nieuw Sowjet offensief in Afghanistan, met als meest waarschijnlijke doel de PANJSHIR vallei. Dit nieuwe offensief wordt op zeer korte termijn verwacht, of is mogelijk zelfs al aangevangen.

DE "COBRA" PROCEDURE

1. Tijdens een aanvalsoefening van het met FLOGGER-D/J uitgeruste jabowregiment MIROW (GSFG-LSK) werd een opvallende taktiek waargenomen. Grond-lucht LVD GW-stellingen werden volgens een afwijkend patroon aangevallen, zoals onderstaand aangegeven.
2. De route, gevlogen op een hoogte van 1850 m, bevatte vier turning points (TPs). Na het tweede TP werd de zgn. "COBRA" procedure uitgevoerd, waarbij één vliegtuig of één pair de route in rechte lijn vervolgde, terwijl het tweede vliegtuig c.q. het tweede pair met een hogere snelheid een sinusvormig patroon vloog. Vervolgens werd de aanval vanuit twee richtingen op lage hoogte voortgezet. (Zie blz. 2 van deze bijlage v.w.b. een globale schets van deze procedures). Ten behoeve van "escort"-jamming werden BREWER-E vliegtuigen, afkomstig van WELZOW, ingezet, terwijl de FLOGGERS tevens het gebruik van "self protection" jamming simuleerden tijdens genoemde procedures.
3. De oefening vond plaats op de GADOW-ROSSOW range; de afstand, te overbruggen van MIROW tot het doelgebied, bedraagt c.a. 300 km. Tijdens de gesimuleerde luchtaanvallen werd uitsluitend gebruik gemaakt van ongeleide raketten.

Commentaar: In Sowjet publicaties is deze procedure omschreven als een mogelijkheid om "lock-on" van grond-lucht GW radarsystemen te voorkomen of te verbreken. Bij projectie van de afstand van 300 km vanuit MIROW in W-richting wordt een gebied bestreken tot ongeveer BREMEN, omvattend de HAWK Belt vanaf omgeving KIEL in Z-richting tot ongeveer nabij MINDEN. Opvallend hierbij is, dat het inzetten van de "COBRA" manoeuvres en inschakeling van "self-protection"-jamming ter hoogte van de IGB zou plaatsvinden. Het gebruik van relatief lichte bewapening tegen LVD stellingen is realistisch (de manoeuvres sluiten het gebruik van zware wapens uit). Niet realistisch is de vlieghoogte van 1850 m. In het verleden zijn soortgelijke oefeningen boven Sowjet grondgebied waargenomen, waarbij een hoogte van 300 m werd aangehouden.

BIJLAGE B, behorende bij
Hfdst. I van ISAM 7/85.

BIJLAGE C, behorende bij
Hfdst. I van ISAM 7/85.

GEHEIM

BIJLAGE D, behorende bij
Hfdst. I van ISAM 7/85.

GEHEIM

BIJLAGE E, behorende bij
Hfdst. I van ISAM 7/85.

HOOFDSTUK II - WEERSLIMIETEN VAN TOEPASSING BIJ DE WP-LSK IN DE "FORWARD AREA"

INLEIDING

1. Het vliegverkeer in de "forward area" is, zoals in de meeste Westeuropese landen, sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Om tijdens zeer slechte weersomstandigheden toch te kunnen vliegen zijn de volgende factoren van belang:

- a. de technische uitrusting van het vliegtuig of de heli-copter;
- b. de ge oefendheid van de vlieger.

2. Ook met gebruik van de meeste geavanceerde technische apparatuur is het niet mogelijk onder alle weersomstandigheden te vliegen en zoals reeds genoemd is de mate van ge oefendheid van de vlieger ook een factor die zwaar meetelt. Bij de WP-LSK worden de vliegers qua ge oefendheid in 3 categorieën ingedeeld:*)

a. klasse III,

*) Zie ook ISAM 12/83, Hfdst. I para's 3 t.e.m. 5, waarin de theoretische eisen zijn aangegeven voor de drie categorieën WP-vliegers.

- [REDACTED]
- a. klasse III, d.w.z. alleen inzetbaar onder "normale" weersomstandigheden overdag;
 - b. klasse II, d.w.z. inzetbaar overdag onder "marginale"- en 's nachts onder "normale" weersomstandigheden;
 - c. klasse I, d.w.z. zowel overdag als 's nachts inzetbaar onder "marginale" weersomstandigheden.
3. Naast bovengenoemde factoren zijn er nog enkele omstandigheden, die de inzetbaarheid zouden kunnen beïnvloeden, zoals:
- a. de technische uitrusting van het vliegveld (b.v. radar, radiobakens, etc.);
 - b. het niet bereid zijn grote risico's te nemen; bekend is dat de commandanten van tijd tot tijd en voorzover mogelijk weerslimieten hoger stellen om risico's tijdens het uitvoeren van opdrachten tot een minimum te beperken;
 - c. een ongunstige geografische ligging van de thuisbasis.

WEERSFACTOREN

4. Door middel van de wolkenbasis en het zicht kan aangegeven worden wanneer er nog wél en wanneer er niet meer gevlogen kan worden. Het zicht kan op 2 manieren opgemeten worden:
- a. horizontaal: van een waarnemingspunt op de grond naar een ander punt op het aardoppervlak;
 - b. oblique: vanuit een vliegtuig naar een punt op het aardoppervlak.

In dit hoofdstuk wordt alleen gesproken over het laatste.

5. Wanneer de wolkenbasis 800 m of hoger is en het zicht 5 km of meer, wordt gesproken van "normale" weersomstandigheden. In alle andere gevallen (wolkenbasis lager dan 800 m en een zicht van minder dan 5 km) wordt de term "marginale" weersomstandigheden gebruikt. Bij deze minder goede weersomstandigheden zijn altijd de "Instrument Flight Rules" (IFR) van toepassing.

VLIEGVERKEER

6. "Weather-recce". Ongeveer 1½ uur voor een vastgestelde vliegperiode worden door enkele ervaren vliegers (o.a. sqn/rgt. cdtn.) de weersomstandigheden in de geplande oefengebieden verkend. Vaak wordt reeds in de lucht via de radio doorgegeven met welke vliegtuigen (één-zitter/trainer, enz.)

er gevlogen

er gevlogen zou kunnen worden en welke variant *) er in het oefengebied van toepassing is. De verkenningen worden meestal meerdere malen gevlogen, ook wanneer het vliegverkeer wegens te slechte weersomstandigheden afgelast is.

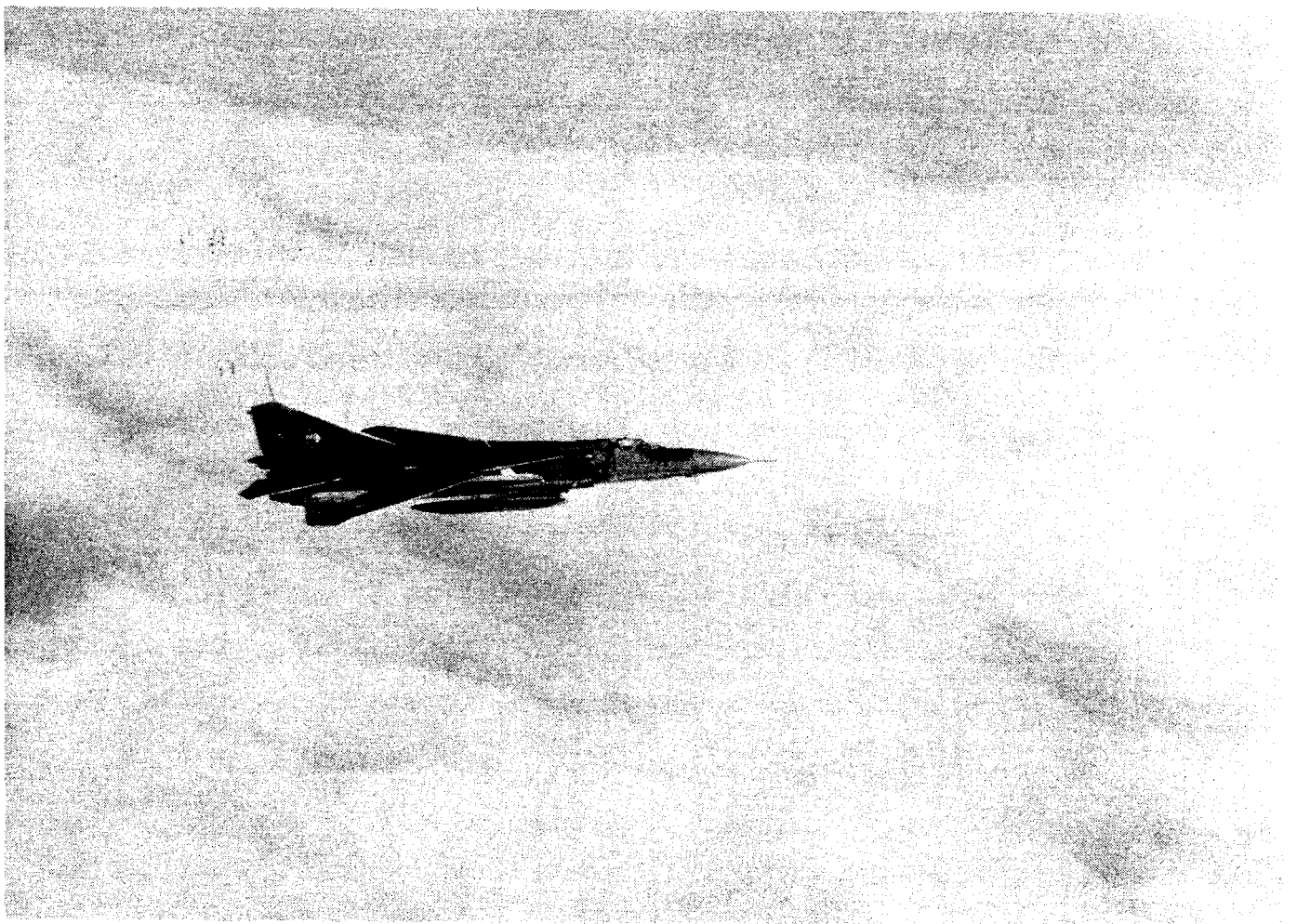
7. Locale vluchten van straal (gevechts-)vliegtuigen. Eénzitters vliegen nog bij een wolkenbasis van 300 m en een zicht van 3 km. "Duals" worden nog ingezet bij een wolkenbasis van 200 m en 2 km zicht. Bij zich snel wisselende weersomstandigheden (grote onstabiliteit) worden de vliegers vaak al bij een wolkenbasis van 300 m of (soms zelfs) hoger en een zicht van 3 km of soms meer teruggeroepen naar de thuisbasis. Bij deze weersomstandigheden worden er alleen locale vluchten uitgevoerd. Tijdens het nachtvliegen geldt, op een enkele uitzondering na, een wolkenbasis van min. 350 m en een zicht van min. 5 km. Bij het nachtvliegen worden nog minder risico's genomen dan tijdens de overige vluchten, zodat vaak bij een wolkenbasis van 400 - 600 m het vliegverkeer wordt afgelast.

8. Locale vluchten van gevechtshelicopters. De bekende minimale weersomstandigheden voor gevechtshelicopters bij locale vluchten zijn een wolkenbasis van 150 m en een zicht van 1.5 km. Ervaren vliegers zijn enkele malen waargenomen bij een zicht van 1 km en een wolkenbasis van 100 m. Tijdens het nachtvliegen geldt een wolkenbasis van 200 m en een zicht van 2 km.

9. Starts in

- *) Variant 1 = Vluchten onder normale weersomstandigheden.
Variant 2 = Vluchten onder marginale weersomstandigheden.
Variant 3 = "Single-ship"-vluchten bij minimale weersomstandigheden.
Variant 4 = Vluchten met "pairs" bij minimale weersomstandigheden.

9. Starts in het kader van QRA. Voor starts in het kader van QRA geldt dat ook bij slechtere dan de minimale weersomstandigheden gestart mag worden, zolang er tenminste een uitwijkvliegveld ter beschikking staat, dat voldoet aan de limieten voor de landing.

10. "Low-level"-navigatie-vluchten door straalvliegtuigen. Straalvliegtuigen voeren alleen "low-level"-navigatie-vluchten uit als aan tenminste één van de hieronder genoemde voorwaarden is voldaan. De vliegtuigen moeten:

- a. onder leiding van een radarstation staan;
- b. binnen het bereik van een baken vliegen;
- c. binnen het bereik van het RSBN-navigatiesysteem vliegen;
- d. gebruik kunnen maken van radiobakens, die (gedeeltes van) de vliegroute of tenminste de laatste fase van de vlucht naar de range markeren;

e. gebruik kunnen

- e. gebruik kunnen maken van het, d.m.v. optische signalen, aangegeven laatste gedeelte van de aanvliegeroute naar de range.

Deze vluchten worden tot een wolkenbasis van 500 m en een zicht van 5 km uitgevoerd.

11. "Low-level"-navigatie-vluchten door gevechtshelicopters. Voor het uitvoeren van "low-level"-navigatie-vluchten door gevechtshelicopters geldt een wolkenbasis van 150 m en een zicht van 1.5 km. Slechts enkele zeer ervaren vliegers werden waargenomen tijdens het uitvoeren van vluchten onder slechtere weersomstandigheden.

12. Offensieve missies. De weerslimieten bij offensieve missies in oefengebieden (range-missies) die worden aangehouden, hangen af van:

- a. het type wapen dat wordt ingezet;
- b. de aanvalstactieken die worden gevlogen;
- c. de mogelijkheid tot visuele "target-acquisition" (b.v. ter identificatie).

De waargenomen minimale weersomstandigheden, waarbij v.w.b. straalvliegtuigen nog range-missies werden vastgesteld, zijn een wolkenbasis van 500 m en een zicht van 5 km. Gevechtshelicopters werden nog waargenomen bij een wolkenbasis van 150 m en een zicht van 1.5 km.

13. Onderscheppingsmissies. Dit soort vluchten wordt alleen buiten de bewolking uitgevoerd. Als er sprake is van onweerswolken worden de activiteiten voortgezet in een ander gebied of in zijn geheel afgelast.

SAMENVATTING

SAMENVATTING

14. De minimale weersomstandigheden tijdens de diverse vliegactiviteiten worden in afbeelding 1 samengevat weergegeven. Voor uitwijkvliegvelden dezelfde minima als voor de thuisbases.

	<u>locale vluchten</u>		<u>"low-level"-</u>	<u>Range-activi-</u>
	<u>Dag</u>	<u>Nacht</u>	<u>navigatie</u>	<u>teiten</u>
Straal (gevechts)-vliegtuigen (één-zitters)	300/3*)	350/5	500/5	500/5
Trainingsvliegtuigen	200/2	350/5	-----	-----
Gevechtshelicopters	150/1.5	200/2	150/1.5	150/1.5
Uitzonderingen	- Voor "weather-recce"-vluchten gelden lagere waarden - Tot 100/1 voor ervaren helicopter-vliegers.		- Tot 100/1 voor ervaren helicopter-vliegers; (m.u.v. gevechtsmissies).	

Afbeelding 1: Minimale weersomstandigheden

CONCLUSIE

15. Bij gelijke weersomstandigheden wordt bij WP-regimenten in de "forward area", in vergelijking met soortgelijke NAVO-eenheden, het vliegverkeer eerder afgelast. Een reden hiervoor zou mogelijk kunnen zijn dat WP-commandanten minder snel bereid zijn risico's te nemen. Of dit, zoals voor de minimale weersomstandigheden, alleen geldt in vreedetijd, kan niet beoordeeld worden. Met betrekking tot "low-level"-navigatie- en range-missies komen de weerslimieten meer overeen in vergelijking met NAVO-eenheden. Hierbij moet wel vermeld worden dat de WP-Luchtstrijdkrachten veel navigatiehulpmiddelen tot hun beschikking hebben, die de inzet onder slechte weersomstandigheden bijzonder vereenvoudigen (b.v. radarcontrole, markering van de aanvliegroute d.m.v. optische tekens). Een verlaging van de weerslimieten bij de invoering van 3e generatie vliegtuigen (FLOGGER-G/D/J, FITTER-H/K en FOXBAT-B/D) werd niet waargenomen. Na het beëindigen van de opleiding worden de vliegers op deze typen onder dezelfde omstandigheden ingezet als geldend voor de FISHBED en FITTER-A. Met gevechtshelicopters is de inzet ook bij slechte weersomstandigheden mogelijk. Daardoor zijn de mogelijkheden van de WP-Luchtstrijdkrachten m.n. waar het het uitvoeren van grondsteunmissies betreft, vergroot.

*) respectievelijk meters/kilometers.

HOOFDSTUK III - FENCER TAKTIEKEN

BIJLAGE A, behorende
bij Hfdst. III van
ISAM 7/85.

BIJLAGE B, behorende
bij Hfdst. III van
ISAM 7/85.

BIJLAGE C, behorende
bij Hfdst. III van
TSAM 7/85

HOOFDSTUK IV - TAKTISCHE EN TECHNISCHE BEOORDELING
VAN HET GEMODIFICEERDE SA-13
GROND - LUCHT GELEIDE WAPENSYSTEEM

[REDACTED]

[REDACTED]

BIJLAGE, behorende bij
Hfdst. IV van ISAM 7/85.

[REDACTED]

- 3 -

[REDACTED]

[REDACTED]

HOOFDSTUK V - SOWJET-UNIE: VERANDERINGEN AAN DE TOP ONDER [REDACTED]

INLEIDING

1. Sinds [REDACTED] in maart jl. gekozen werd tot Secretaris-Generaal van de CPSU, is de impasse in de topleiding de Sowjet-Unie doorbroken. In enkele weken tijds is een aantal benoemingen en ontslagen gevallen, die tot resultaat hebben gehad dat Politburo en Partijsecretariaat weer op "normale" sterkte zijn gekomen. Bovendien heeft het er alle schijn van, dat de teneur van al deze wijzigingen is dat [REDACTED] meer medestanders in de centrale leiding heeft gekregen. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste veranderingen behandeld. Tevens zal worden ingegaan op de mogelijke gevolgen van deze ontwikkelingen. Tenslotte wordt een overzicht gegeven van de huidige samenstelling van Politburo en Secretariaat.

ONTSLAG ROMANOW

2. Het meest spectaculaire ontslag aan de top was dat van [REDACTED] (begin juli). [REDACTED] was na het overlijden van [REDACTED] de belangrijkste tegenkandidaat van [REDACTED] en vermoedelijk heeft hij zijn uiterste best gedaan om diens verkiezing te voorkomen. In ieder geval bleek hij bij de nieuwe Secretaris-Generaal uit de gratie te zijn; bij een bezoek aan Leningrad (de stad waar [REDACTED] jarenlang partijleider was geweest) leverde [REDACTED] veel kritiek op zijn rivaal (overigens zonder diens naam te noemen). Het ontslag van [REDACTED] was officieel "om gezondheidsredenen" en hoewel dit niet geheel en al onwaar hoeft te zijn, kan men uit het ontbreken van de gebruikelijke lofzangen op zijn persoon en carrière opmaken dat hij in ongenade was gevallen.

DRIE NIEUWE POLITBURO-LEDEN IN APRIL

3. In april werd een drietal nieuwe Politburo-leden benoemd. Het opvallende is dat twee van hen, de 64-jarige [REDACTED] en de 55-jarige [REDACTED], niet eerst kandidaat-leden zijn geweest. Hoewel deze stap niet geheel zonder precedenten is, is een dergelijke gang van zaken toch zeer ongebruikelijk. Aangezien beide nieuwe leden ongetwijfeld medestanders van [REDACTED] zijn (zie para 6-8), geeft deze ongewoon snelle gang van zaken aan, hoe sterk de positie van de nieuwe Secretaris-Generaal nu reeds is.

4. [REDACTED] heeft de top bereikt tijdens het "bewind" van [REDACTED] die een oprechte poging heeft gedaan om de inertie en corruptie die de laatste jaren van [REDACTED] kenmerkten, te doorbreken. [REDACTED] was een van degenen die daarin een rol zouden moeten spelen. In april 1983 werd hij benoemd tot hoofd van de afdeling.

Organisatorisch

[REDACTED]

Organisatorisch Partijwerk van het Centraal Comité. In december van dat jaar werd hij lid van het Secretariaat, waarschijnlijk ook met verantwoordelijkheid voor de plaatsing van partijpersoneel. Daarmee had [REDACTED] een grote invloed op de kaderpolitiek van de CPSU, een van de belangrijkste wapens van [REDACTED] in zijn streven naar vernieuwing.

5. [REDACTED] heeft het ambt van Secretaris-Generaal niet lang genoeg uitgeoefend om zijn ideeën ten uitvoer te brengen. Toch had zijn overlijden geen invloed op de positie van [REDACTED]. Hij werd tijdens het bewind van [REDACTED], dat kan worden gekarakteriseerd als de laatste opflakking van de stagnatie à la [REDACTED] zelfs benoemd tot voorzitter van de commissie wetsvoorstellen in de Raad van de Unie (een van de twee kamers van het Sowjet-parlement). Op zich is deze benoeming niet van eminent belang, maar het is een teken dat [REDACTED] niet in ongenade was gevallen.

6. Het lijkt geen twijfel dat [REDACTED] de vernieuwingslijn van [REDACTED] wil voortzetten. Een van zijn belangrijkste wensen is het vervangen van oude, incompetente of corrupte functionarissen door jongere, integere technocraten, teneinde vele aspecten van de Sowjet maatschappij efficiënter te laten fungeren. In dit streven vervult de kaderpolitiek uiteraard een sleutelrol en het is karakteristiek voor [REDACTED] dat hij de onder [REDACTED] benoemde persoon niet alleen in functie liet, maar zelfs onmiddellijk tot volwaardig lid van het Politburo liet benoemen. Daarmee heeft hij een hervormingsgezinde protégé op een voor zijn streven essentiële sleutelpositie geplaatst.

7. Het andere nieuwe Polithuro-lid, [REDACTED], is zijn loopbaan begonnen als ingenieur in de machine-industrie, voornamelijk in de Oeral. Reeds onder [REDACTED] werd hij lid van de Opperste Sowjet (1974) en eerste plaatsvervangend minister voor zware en transportmachineproductie (1975). Blijkbaar heeft hij zich in die periode een deskundig organisator van economische processen betoond, want in de loop van 1982 werd hij benoemd tot hoofd van de Economische Afdeling van het Centraal Comité en in november van dat jaar tot Partijsecretaris, waarschijnlijk eveneens verantwoordelijk voor economische aangelegenheden.

8. Onder [REDACTED] en [REDACTED] bleef [REDACTED] deze functies uitoefenen. De economische prestaties van de Sowjet-Unie zijn in deze periode niet altijd even rooskleurig geweest, maar blijkbaar wijt [REDACTED] dit niet aan een falen van [REDACTED]. De nieuwe Secretaris-Generaal maakt er geen geheim van, dat hij het oplossen van de economische problemen van zijn land een van zijn belangrijkste taken acht. Tevens heeft hij herhaalde malen duidelijk gemaakt, dat hij daarbij gebruik wenst te maken van kundige organisatoren, die niet terugschrikken voor pragmatische oplossingen. Dat hij [REDACTED] niet alleen in zijn functies liet, maar zelfs zonder tussenstadium direkt tot volwaardig Politburo-lid liet benoemen, geeft aan dat [REDACTED] hem tot die categorie rekent.

9. De derde man

[REDACTED]

9. De derde man die in april tot lid van het Politburo werd benoemd, [REDACTED], heeft een meer "traditionele" loopbaan gevolgd in die zin, dat hij eerst een periode (1½ jaar) kandidaat-lid is geweest. Toch is ook deze benoeming van groot belang, omdat [REDACTED] sinds 1982 voorzitter van de KGB is. Met het overlijden van [REDACTED] was de stem van de KGB uit het Politburo verdwenen, al zal [REDACTED], die in 1983 tot kandidaat-lid benoemd was, in de praktijk wel het standpunt van de staatsveiligheidsdienst hebben kunnen verklaren. [REDACTED] heeft besloten om [REDACTED] tot volwaardig lid te benoemen, waarschijnlijk om zijn relatie met de KGB, die slechts indirect was (via zijn voorbeeld [REDACTED]) te verstevigen.

OVERIGE MUTATIES IN APRIL

10. Ook het aantal partijsecretarissen is in april uitgebreid. De 56-jarige [REDACTED] de vrijwel onbekende minister van landbouw van de Russische federatie (de grootste republiek van de Sowjet-Unie) werd tot secretaris benoemd. Zijn vorige functie doet vermoeden, dat hij hij de portefeuille van landbouw op zich zal nemen. Als zodanig zou hij de vroegere functie van [REDACTED] vervullen. Diverse omstandigheden maken aannemelijk, dat deze benoeming met instemming van de Secretaris-Generaal heeft plaatsgevonden. Ten eerste het feit dat [REDACTED] uit de (relatieve) anonimiteit tot zijn huidige ambt benoemd is. Hij heeft nog weinig politieke status kunnen verwerven en het vermoeden is dus gerechtvaardigd, dat hij door [REDACTED] meer vanwege zijn organisatorische dan zijn politieke talenten is gekozen. Als dit zo is, geeft dat een interessant inzicht in de politieke stijl die [REDACTED] gaat hanteren.

11. Een tweede argument dat [REDACTED] tot een waarschijnlijke [REDACTED]-protégé bestempeld is het feit dat [REDACTED] stamt uit de federatieregering van Politburo-lid [REDACTED]. Reeds ten tijde van [REDACTED] was deze een waarschijnlijke kandidaat voor de opvolging van Sowjet-premier [REDACTED] (zie ISAM 2/84), die als een van de weinige overgebleven "Brezjnewieten" in de topleiding van de Sowjet-Unie zetelt. De kans is groot dat [REDACTED], die een soortgelijke politieke lijn voorstaat als [REDACTED], op het komende partijcongres (dat waarschijnlijk in februari 1986 zal worden gehouden), zal worden benoemd tot opvolger van [REDACTED].

12. De laatste benoeming in april was de minst onverwachte: de verheffing tot kandidaat - lid van het Politburo van minister van Defensie [REDACTED] (zie ISAM 12/84). Sinds [REDACTED] in de jaren '70 de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken in het Politburo opnam, hadden de strijdkrachten voortdurend een vertegenwoordiger op het hoogste politieke niveau. Toen [REDACTED] in december overleed, kwam aan deze situatie voorlopig een einde, maar het lag voor de hand, dat zijn opvolger ook in het Politburo zou worden opgenomen. Het is evenwel kenmerkend, dat [REDACTED] in dit

geval gekozen heeft

[REDACTED]

geval gekozen heeft voor de traditionele aanpak: éérst kandidaat-lid en daarna (mogelijk) volwaardig lid. In de loop van zijn carrière heeft [REDACTED] weinig banden met de strijdkrachten opgebouwd en weinig signalen wijzen erop, dat zij zijn allerhoogste prioriteit zijn.

VERANDERINGEN OP HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

13. Ongetwijfeld de meest opzienbare mutatie was het ontslag van de minister van Buitenlandse Zaken, [REDACTED] die deze post onafgebroken had bezet sinds 1957. Het spreekt vanzelf dat hij, zéker sinds zijn opname in het Politburo (1973) meer dan wie ook zijn stempel op de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie heeft gedrukt. Maar [REDACTED] is waarschijnlijk meer behoudend van aard dan [REDACTED] en bovendien ligt het voor de hand, dat de nieuwe Secretaris-Generaal in zijn buitenlandse contacten een andere stijl voorstaat dan die welke sinds de nadagen van [REDACTED] gebruikelijk was, en waarmee [REDACTED] te zeer geïdentificeerd kon worden. Een man met de status en ervaring van [REDACTED] die bovendien waarschijnlijk geen echte politieke tegenstander van [REDACTED] is, kan nog van zeer veel nut zijn. Daarom bleef [REDACTED] lid van het Politburo, maar verwisselde in juli het ministerschap voor het ambt van voorzitter van het Presidium van de Opperste Sowjet, het formele presidentschap van de Sowjet-Unie.

14. Hoewel de Secretaris-Generaal van de CPSU in de praktijk de machtigste man van het land is, is de president het nominale staatshoofd. Zijn functies zijn voornamelijk representatief en zijn politieke macht is gering. Sinds 1977 was de partijleider tevens president; zeker in het geval van [REDACTED] was dat essentieel om hem de nodige status te verschaffen. Maar [REDACTED] heeft, getuige de vele veranderingen waarin zijn hand duidelijk te herkennen is, een dergelijke combinatie niet nodig om zijn positie te versterken. Weliswaar heeft hij zich eveneens tot lid van het Presidium laten benoemen om indien noodzakelijk de positie van [REDACTED] over te nemen, maar voor het ogenblik maakt hij er geen geheim van dat hij zichzelf teveel reële taken stelt om zich met "rituele" verplichtingen te belasten.

15. Mocht het verdwijnen van [REDACTED] verwondering hebben gewekt, minstens even spectaculair was de keuze van zijn opvolger. Geheel onverwacht werd de 57-jarige partijleider van de republiek Georgië, [REDACTED], van kandidaat-lid tot stemgerechtigd lid van het Politburo bevorderd en benoemd tot opvolger van [REDACTED]. Eens te meer bewijst [REDACTED] dat hij niet bang is voor onconventionele benoemingen als de geschiktheid van de kandidaat voor hem vaststaat. En het lijkt geen twijfel, dat [REDACTED] een soortgelijke stijl van regeren voorstaat als [REDACTED]. In Georgië heeft [REDACTED] gedurende een aantal jaren het anti-corruptiebeleid gevoerd dat [REDACTED] zo graag in het hele land wil door-

voeren. Daarbij

[REDACTED]

voeren. Daarbij heeft hij zich geweerd tegen ongewenste nationalistische tendensen die onlangs in Georgië de kop opstaken. Tenslotte heeft hij bewezen niet bang te zijn voor non-conformistische oplossingen en voorzichtige experimenten.

16. Hoewel het dus niet vreemd is dat [REDACTED] in [REDACTED] een geschikt medewerker zag, is het moeilijk te verklaren waarom hij hem juist op Buitenlandse Zaken heeft geplaatst. Dit wekt des te meer verbazing, daar op het ministerie enkele meer geschikt lijkende kandidaten voorhanden waren. [REDACTED] heeft weliswaar enkele buitenlandse reizen op zijn naam staan, maar de internationale politiek is nooit zijn werkterrein geweest (zie Bijlage). Blijkbaar vond [REDACTED] het belangrijk om nieuw bloed in de topleiding te brengen en hoopt hij de stijl van [REDACTED] in een door hem gewenste richting te sturen, waarbij deze voorlopig waarschijnlijk gebruik zal kunnen maken van adviezen van zijn voorganger.

TWEE NIEUWE PARTIJSECRETARISSEN IN JULI

17. Tegelijk met het ontslag van [REDACTED] werden twee nieuwe partijsecretarissen genoemd: de 62-jarige [REDACTED] en de 54-jarige [REDACTED]. De taken van beiden zijn nog niet duidelijk, maar vermoed mag worden dat [REDACTED], die de opvolger van [REDACTED] in Leningrad was, nu in ieder geval een gedeelte van zijn taken overneemt. Aangezien [REDACTED] echter waarschijnlijk een zeer breed terrein beheerste (het militaire/industriële/veiligheidscomplex) is het zeer wel denkbaar dat dit terrein nu tussen [REDACTED] en [REDACTED] verdeeld is.

18. Twee personen dienen tenslotte genoemd te worden, niet omdat hun taakstelling veranderd is, maar omdat de overige mutaties invloed hebben op hun positie. De eerste is [REDACTED], Politburo-lid en eerste vice-premier van de Sowjet-Unie. Voorheen deelde hij deze regeringspositie met [REDACTED], maar na diens "promotie" is [REDACTED] de enige plaatsvervanger van premier [REDACTED] geworden. Dit bestempelt hem automatisch tot kandidaat voor de opvolging van [REDACTED], als [REDACTED] (zie pt. 11) om de een of andere reden niet in aanmerking zou komen. Overigens moet hierbij terzijde worden opgemerkt, dat in Westerse bronnen gesuggereerd wordt, dat [REDACTED] zelf de functie van premier op zich zou kunnen nemen. De waarschijnlijkheid hiervan is niet groot, al moet worden opgemerkt dat ook [REDACTED] en [REDACTED] deze functie bekleedden.

19. De tweede man van wie het niet-veranderen van belang is, is partijsecretaris en kandidaat-lid van het Politburo [REDACTED] (61). Van hem werd eens vermoed dat hij werd voorbereid als opvolger van de [REDACTED]-generatie.

In ieder geval

[REDACTED]

In ieder geval leek zijn benoeming tot volwaardig lid van het Politburo nabij. Nu hij in deze benoemings-"ronde" gepasseerd is, lijkt hij, gezien zijn verleden, voorlopig op het tweede plan geraakt te zijn.

20. De belangrijkste beleidslichamen van de Sowjet-Unie zijn momenteel (1-7-1985) als volgt samengesteld:

POLITBURO

- a. [REDACTED]
- b. [REDACTED]
- c. [REDACTED]
- d. [REDACTED]
- e. [REDACTED]
- f. [REDACTED]
- g. [REDACTED]
- h. [REDACTED]
- i. [REDACTED]
- j. [REDACTED]
- k. [REDACTED]
- l. [REDACTED]
- m. [REDACTED]

Kandidaat-leden

- a. [REDACTED]
- b. [REDACTED]
- c. [REDACTED]
- d. [REDACTED]
- e. [REDACTED]

SECRETARIAAT

- a. [REDACTED]
- b. [REDACTED]
- c. [REDACTED]
- d. [REDACTED]
- e. [REDACTED]
- f. [REDACTED]

g. [REDACTED]

- g. [REDACTED]
h. [REDACTED]
i. [REDACTED]
j. [REDACTED]
k. [REDACTED]

MUTATIES IN DE MILITAIRE TOP ONDER [REDACTED]

21. Zoals reeds in para 12 is opgemerkt, zijn de banden tussen [REDACTED] en wat in politieke kringen "het leger" wordt genoemd, niet zeer opvallend. [REDACTED] heeft zijn loopbaan uitsluitend in de partij opgebouwd, terwijl zijn opkomst toevallig samenviel met een verlies aan politieke status van de strijdkrachten (m.n. door de dood van Oestinow). Als we de politieke stijl van [REDACTED] bekijken zoals die zich tot nu toe heeft gemanifesteerd, is het te verwachten dat hij voorstander is van een leger van professioneel deskundigen, die weliswaar medezeggenschap moeten hebben bij voor hen relevante beslissingen, maar die niet de dienst mogen gaan uitmaken. Geheel in deze lijn past de benoeming van maarschalk [REDACTED] tot kandidaat-lid van het Politburo.

22. In de eerste maanden van het bewind van [REDACTED] heeft zich een aantal opzienbarende veranderingen voorgedaan in de topleiding van de strijdkrachten. Het meest spectaculaire, maar nog steeds niet officieel bevestigde, nieuws is het feit dat [REDACTED] een come-back zou hebben gemaakt. Hij zou worden benoemd tot militair opperbevelhebber van het Warschau-Pact, mogelijk tijdens de volgende bijeenkomst van het Politiek Consultatief Comité. Zijn voorganger, [REDACTED] zou zijn benoemd tot commandant van "een" militaire academie, waarschijnlijk de stafacademie in Moskou.

23. Indien het bericht op waarheid berust (officieel wordt het nieuws ontkend, doch "met een glimlach"), dan is deze benoeming niet zeer verbazingwekkend. Het was al vrij snel na [REDACTED]'s ontslag als CGS duidelijk, dat hij niet in ongenade was gevallen en dat de officiële verklaring dat hij met een "andere taak" was belast, op waarheid berustte. De suggestie dat [REDACTED] zich bezig zou houden met een nieuw op te richten TVD-West, bevestigt deze verklaring. Aangezien er tussen de opperbevelhebber van het Warschau-Pact en een eventuele commandant van het TVD-West competentieproblemen zouden kunnen optreden, is het zeer wel mogelijk dat, in het kader van de reorganisatie van de militaire topstructuur, de bevelhebber van de WP-troepen qualitate qua tevens commandant van het TVD-West zou worden.

24. Het zou een

[REDACTED]

24. Het zou een misvatting zijn om te vermoeden dat [REDACTED] onder [REDACTED] in ongenade zou zijn gevallen en door [REDACTED] zou zijn gerehabiliteerd. Behalve dat al vrij snel duidelijk werd dat hij belangrijke opdrachten bleef vervullen, bleef hij ook "zichtbaar". Hij maakte frequent reizen naar NSWP-landen en bleef ook publiceren. Met name moet gewezen worden op zijn in november jl. verschenen artikel "De onvergankelijke roem van de Sowjet-wapens", waarin hij in essentie dezelfde inzichten presenteert als in het beroemde interview in mei 1984, waarvan werd aangenomen dat het zijn "val" zou hebben veroorzaakt. Kort samengevat komt zijn mening neer op het volgende: de Sowjet-Unie moet zich niet blindstaren op de macht van zijn strategische kernraketten, maar streven naar pariteit met het Westen in wetenschappelijk/technologische wapenontwikkeling.

25. Het is niet verwonderlijk, dat [REDACTED] in de ogen van [REDACTED] een geschikte militaire leider is. Zonder enige twijfel is [REDACTED] een van de meest kundige en ervaren militairen van de Sowjet-Unie en wordt hij niet gehinderd door koppig conservatisme. Bovendien wekt hij de indruk, dat hij zijn politieke ambities uitstekend in de hand weet te houden. Alledrie deze factoren bestempelen hem tot een man, met wie [REDACTED] zaken kan doen. Gezien in dit licht zou de benoeming van [REDACTED] die daarmee opnieuw een van de eerste vice-ministers van Defensie zou worden, zeer voor de hand liggen. Zijn voorganger [REDACTED] een lid van de "oude garde" zou met zijn positie van gouverneur van een academie op een zijspoor zijn geraakt.

26. Maar zelfs indien toch nog van de benoeming van [REDACTED] zou worden afgezien, zijn de veranderingen in de defensietop nog aanzienlijk. De belangrijkste vervanging is die van maarschalk [REDACTED] als commandant van de Strategische Rakettroepen door legergeneraal [REDACTED], de voormalige commandant van het TVD-Zuid. [REDACTED] is toegevoegd aan het inspectieteam van het ministerie van Defensie, hetgeen in de praktijk wil zeggen dat hij uitgerangeerd is. Bij de benoeming van [REDACTED], die voorkeur kreeg boven enkele meer voor de hand liggende kandidaten, is het verleidelijk om te denken aan de ideeën van [REDACTED] m.b.t. strategische kernwapens (zie para 23), die waarschijnlijk overeenkomen met die van [REDACTED]. Het is denkbaar, dat [REDACTED] is benoemd om deze ideeën in de praktijk te brengen.

27. De opvolger van [REDACTED] als commandant van het TVD-Zuid (waaronder ook de operaties in Afghanistan vallen) is legergeneraal [REDACTED] die voordien commandant van de GSFG was. Deze benoeming is niet van spectaculaire aard, aangezien [REDACTED] een normale tijd bij de GSFG had gediend.

De roulatie is

De roulatie is dus waarschijnlijk op routinebasis, maar uit de gang van zaken mag toch worden opgemaakt dat [REDACTED] van mening is dat [REDACTED] past in zijn idealen van het leger als een technocratische en pragmatische macht. De militaire kwaliteiten van [REDACTED] staat buiten kijf, aanzien een belangrijke en hoogwaardige macht als de GSFG alleen een kundige commandant wordt toegewezen.

28. Dit gegeven verleent ook enig inzicht in de bekwaamheden van [REDACTED]'s opvolger. Dat is legergeneraal [REDACTED] de voormalige bevelhebber van het Militaire District Moskou. Ook in dit geval geldt overigens dat dit waarschijnlijk een routinematige roulatie betreft. Het enige opvallende aan deze benoeming is het feit dat het Westen er voor het eerst kennis van kon nemen door een mededeling in het blad van de SED, "Neues Deutschland".

29. Een andere verandering bij de GSFG is wel opzienbarend. De leider van de politieke afdeling van de GSFG, kolonel-generaal [REDACTED] nam tegelijk met [REDACTED] afscheid om te worden benoemd tot hoofd van het Politieke Directoraat van de Sowjet-strijdkrachten. Deze benoeming is in tweeërlei opzicht van belang. Ten eerste betreft het hier een onverwachte benoeming, die een opzienbarende sprong voorwaarts in de loopbaan van [REDACTED] betekent. Bovendien betreft het een functie, die voor [REDACTED] van eminent belang is voor zijn beheersing van de strijdkrachten. Het is dus niet gewaagd om te veronderstellen, dat het hier weer een typische "[REDACTED]-benoeming" betreft: het bevorderen, desnoods ten koste van meer voor de hand liggende kandidaten, van de in zijn ogen geschikte persoon, die professionele kwaliteiten paart aan een behoorlijke dosis flexibiliteit en bovendien beperkte politieke ambities bezit.

30. In het geval van de benoeming van [REDACTED] komt hier nog een tweede aspect bij: in zijn nieuwe functie vervangt hij legergeneraal [REDACTED], die deze functie sinds 1962 bekleedde. Hij was dus een van de zuiverste vertegenwoordigers van de "oude garde" en hij is, evenals [REDACTED], weggepromoveerd naar het inspectieteam van het ministerie van Defensie. Hiermee heeft [REDACTED] niet alleen weer een duidelijke protégé op een sleutelpositie geplaatst, maar bovendien een lid van de "[REDACTED]-generatie" op een zijspoor gemanoevreerd.

CONCLUSIE

31. Als we de totale golf van benoemingen sinds het aantreden van [REDACTED] overzien, dan kunnen we in ieder geval vaststellen dat de inertie van de afgelopen jaren

radikaal verdwenen

[REDACTED]

radikaal verdwenen is. De nieuwe partijleider let bij zijn benoemingen in topposities sterk op de kwaliteiten van de kandidaten, die hij belangrijker acht dan ervaring. Daarbij valt het op, dat hij op sleutelposities personen plaatst die, hoewel bekwaam en flexibel, op grond van hun loopbaan nog niet aan die functies toewaren. Dit heeft als dubbel voordeel, dat [REDACTED] ze volledig aan zich bindt en bovendien (voorlopig) hun activiteiten kan sturen in een door hem gewenste richting.

32. De snelheid waarmee deze ontwikkelingen zich voltrekken, bewijst hoezeer [REDACTED] de touwtjes in handen heeft. Dit heeft waarschijnlijk drie oorzaken. Ten eerste heeft [REDACTED] zich, tenminste sinds [REDACTED] aan het bewind kwam, kunnen opstellen als een de facto tweede Secretaris-Generaal, bestuurlijke ervaring opgedaan en essentiële connecties kunnen verwerven. [REDACTED] heeft deze ontwikkeling niet kunnen tegengaan en toen hij overleed, was [REDACTED] klaar voor de machtsovername. Dat [REDACTED] inziet hoeveel hij aan [REDACTED] te danken heeft, blijkt uit het feit dat sinds zijn verkiezing een [REDACTED]-cultus is begonnen, waarin de band tussen [REDACTED] en [REDACTED] telkens benadrukt wordt.

33. Een tweede reden voor het succes van [REDACTED] is het feit dat hij, mede dankzij de starheid van de jaren '82-'85, weinig rivalen aan de top had. Toen [REDACTED] overleed voldeed derhalve [REDACTED] alleen [REDACTED] nog aan alle eisen die aan een opvolger gesteld kunnen worden; en [REDACTED] was om diverse redenen minder gezien dan [REDACTED]. Het feit dat [REDACTED] zo snel na zijn verkiezing zijn reële [REDACTED] en potentiële ([REDACTED]) rivalen opzij kon schuiven, was mede een gevolg van het gebrek aan echte alternatieven.

34. Een derde, maar beslist niet de minst belangrijke, overweging is het feit dat bij velen in de Sowjet-leiding de mening bestaat, dat er iets moet veranderen. De economie verkeert in een zorgwekkende toestand, en de tegenvallende waarsomstandigheden zijn daar beslist niet de enige oorzaak van. Corruptie, absentisme en dronkenschap zijn grote struikelblokken voor de ontwikkeling van de Sowjet-Unie. [REDACTED] is van mening, dat deze drie kwalen radikaal moeten worden aangepakt. Daarmee is hij dan ook energiek van start gegaan; reeds vele partijleiders en andere functionarissen op lokaal en regionaal gebied zijn vervangen wegens corruptie en onbekwaamheid. Tevens is hij een campagne begonnen tegen het in de Sowjet-Unie endemische overmatige alcoholgebruik, plus het arbeidsverzuim en de ziekteverschijnselen die daarvan het gevolg zijn. Of hij daarin zal slagen is een tweede (de precedents doen het ergste vermoeden) maar het lijdt geen twijfel dat hij de overtuiging van velen, vooral uit de jongere generatie, vertegenwoordigt.

35. Toch moet erop

[REDACTED]

35. Toch moet erop gewezen worden, dat de vrijwel onbeperkte macht die [REDACTED] thans lijkt te genieten, niet van lange duur kan zijn. Enerzijds zijn er nu reeds vele functionarissen, die ofwel onbekwaam en corrupt zijn ofwel onder [REDACTED] op sleutelposities benoemd zijn. Zij moeten vrezen voor het behoud van hun betrekking en zullen [REDACTED] c.s. waar mogelijk tegenwerken.

36. Belangrijker nog is de overweging, dat, hoewel [REDACTED] momenteel (relatief) onervaren personen heeft benoemd die hun positie aan hem te danken hebben, het onvermijdelijk is dat deze functionarissen in de loop van de tijd een eigen machtspositie gaan veroveren. Hun politieke ambities kunnen dan uitgroeien tot voor [REDACTED] ongewenste proporties. Tenzij [REDACTED] voorstander is van een frequent rouleren van hoogwaardigheidsbekleders (de manier waarop [REDACTED] in Roemenië zijn macht onaantastbaar houdt), is het zeer wel mogelijk dat de Sowjet-politiek binnen niet al te lange tijd opnieuw uitmond in het krachtenspel dat zij reeds zo lang geweest is.

KORTE BIOGRAFIE VAN EDUARD A. SJEVARDNADZE

- 1928 - [redacted] wordt
geboren in de Sowjet-republiek Georgië.
- 1948 - Wordt lid van de CPSU
- 1951 - Studeert af aan de school van het Centraal
Comité van de CP van Georgië
- 1948-1956 - Actief in de KOMSOMOL als instructeur en
afdelingsleider en, laatstelijk als secretaris
van het KOMSOMOL-comité in Kutaisi (Georgië)
- 1957-1961 - Eerste secretaris van de KOMSOMOL in Georgië
- 1959 - Studeert af aan het Pedagogisch Instituut in
Kutaisi
- 1961-1964 - Districtssecretaris bij de CP van Georgië in
Tbilisi
- 1965-1972 - Minister van Binnenlandse Zaken van de Repu-
bliek Georgië
- 1972 - Benoemd tot Eerste secretaris van het Stads-
comité van Tbilisi en van het Centraal Comité
(= partijleider) van de CP van Georgië
- 1976 - Lid van het Centraal Comité van de CPSU
- 1978 - Kandidaat-lid van het Politburo van de CPSU
- 1985 - Stemgerechtigd lid van het Politburo en
Minister van Buitenlandse Zaken van de
Sowjet-Unie.
- [redacted]